

UITVOERINGSPLAN

Bellingwedde
Pekela
Veendam

In het Armoedepact 2009 van de gemeenten Bellingwedde, Pekela & Veendam staan 7 thema's beschreven in de vorm van actiepunten. Een nadere analyse van de thema's en actiepunten uit het armoedepact leert dat de actiepunten te combineren zijn tot vier uitvoeringsaspecten:

- a. Opstellen gemeentelijke visie op participatie
- b. Organiseren ketensamenwerking
- c. Organisatie juridische waarborg voor samenwerking
- d. Schriftelijke en mondelinge informatievoorziening voor inwoners

Deze uitvoeringsaspecten worden hieronder uitgewerkt. In de kaders staan de verschillende actiepunten uit het armoedepact benoemd. Achter de acties staat een cijfer-letter-combinatie die verwijst naar de verschillende doelstellingen en actiepunten uit het armoedepact. In de bijlage zijn deze doelstellingen en actiepunten opgenomen.

A. Opstellen gemeentelijke visie op participatie

Een deel van de acties uit het armoedepact betreft het formuleren van een (inter)gemeentelijk visie- & beleidsplan op participatie evenals het benoemen van mogelijke voorzieningen voor specifieke doelgroepen.

(Inter)gemeentelijk visie- & beleidsplan

- Opstellen gemeentelijk participatiebeleid en uitvoeringsprogramma om verbinding te leggen tussen de mogelijkheden vanuit de Wet Participatiebudget en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (2e¹)

Voorzieningen voor specifieke doelgroepen

- Voorzieningen bieden voor gezinnen met kinderen met gezondheidsrisico's (3c)
- Laagdrempelige voorzieningen bieden voor laaggeletterden (3d)
- Voorzieningen en activiteiten richten op jongere senioren (55 tot 70 jaar) met een laag inkomen (3e)
- Voorzieningen en activiteiten richten op kleine zelfstandigen (3f)

Werkwijze

In Veendam is al begonnen met het ontwikkelen van een visie op participatie. Dit gebeurt nu in het zogenaamde Hertenkamp-overleg. Hier komen verschillende instellingen bij elkaar om invulling te geven aan het thema "participatie". Dit heeft inmiddels geleid tot een project in Veendam, waar mensen in bepaalde buurten en wijken worden geactiveerd. De eerste resultaten zijn hoopvol en lijken mogelijkheden te bieden voor de Bellingwedde en Pekela.

Op 17 juni 2009 is een klankbordgroep samengesteld met afgevaardigden van de ondertekenaars van het armoedepact om mee te praten over de concept voorstellen en beleidsvoornemens van de gemeenten. De klankbordgroep zal bestaan uit:

- Mw. R. Sietsma Leger des Heils
- Dhr. A. Oldenburg Humanitas
- Mw. P. van Kooten Sociale Raad Veendam

¹ De nummering achter de actiepunten verwijst naar de bijlage waarin de oorspronkelijke indeling van de thema's en acties uit het armoedepact zijn aangehouden.

- Dhr. H. Becherer Meander
- Dhr. H. v.d. Meer FNV
- Dhr. R. v.d. Most GGD
- Mw. A. Hoven Maatschappelijke Dienstverlening Oldambt
- Dhr. E. Ottens VKB Appingedam

Afgesproken wordt dat de gemeenten het initiatief nemen om de klankbordgroep bij elkaar te brengen. Dit zal vermoedelijk na de zomervakantie zijn.

Wat	Wie	Wanneer
Opstellen visie- & beleidsplan participatie	Gemeenten iom deelnemende organisaties	mei-dec 2009
Opstellen aparte beleidsparaagraaf/notitie over de benadering van inwoners/doelgroepen	Gemeenten iom deelnemende organisaties	jun-dec 2009
Bespreken concept voorstellen en beleidsvoornemens van de gemeenten	Klankbordgroep	Aug-dec 2009 (op initiatief gemeenten)

B. Organiseren ketensamenwerking

Een aantal acties uit het armoedepact betreft de wijze waarop gemeenten en organisaties onderling vorm geven aan de samenwerking tussen ketenpartners. In de acties staan vier hoofdlijnen centraal:

- Het organiseren van bijeenkomsten voor vertegenwoordigers/professionals
- Overleg over onderlinge afstemming dienstverlening
- Visie op ketensamenwerking
- Praktische hulpmiddelen

Bijeenkomsten voor vertegenwoordigers/professionals

- Twee maal per jaar een netwerkbijeenkomst te organiseren zodat vertegenwoordigers van organisaties elkaar beter leren kennen en elkaar informeren over de concrete mogelijkheden van hun organisatie om de armoede in de regio te bestrijden (2a).
- Gezamenlijke studiebijeenkomsten voor professionals zodat ook uitvoerders met een bredere blik naar klanten kunnen kijken en weten waar zij terecht kunnen. Denk aan bijeenkomsten over laaggeletterdheid, gezondheidsrisico's bij armoede, financiële mogelijkheden (5b).

Overleg over onderlinge afstemming dienstverlening

- Zoeken naar onorthodoxe manieren om participatie te bevorderen. Denk aan betrekken van schooljeugd bij het verstrekken van voedselpakketten (2f).
- Manieren zoeken en instellen om de 'gelatenheid' van inwoners met armoede te doorbreken (3g)
- Vanuit elke organisatie mensen stimuleren te zoeken naar werk, vrijwilligerswerk of sociale participatie en hen hiervoor te wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente (4a)
- Scholen een duidelijke signalerende functie geven als vindplaats voor financiële en sociale armoede (4b)

Visie op ketensamenwerking

- Intake en ondersteuning vanuit uitvoeringsorganisaties meer richten op participatie van inwoners vanuit een gezamenlijk perspectief (4d)
- Vormgeven aan een intensievere samenwerking rondom armoedebestrijding met als gezamenlijk doel het stimuleren van werk en waar nodig maatschappelijke participatie (5a).
- Zorgdragen voor een goede keten rond armoedebestrijding met per klant één duidelijk aanspreekpunt en waarnodig een warme overdracht naar de meer gespecialiseerde organisaties (7a).

Praktische hulpmiddelen

- Ontwikkeling van een (actuele) sociale kaart waarin de mogelijkheden in de regio zijn opgenomen om financiële en maatschappelijke armoede te bestrijden (2b)
- In kaart brengen van organisaties waar inwoners met lichamelijke klachten terecht kunnen (3b)

Werkwijze

- Het organiseren van bijeenkomsten voor vertegenwoordigers/professionals

Twee acties gaan over het organiseren van bijeenkomsten voor vertegenwoordigers en/of professionals (2a, 5b). Hierbij staan het elkaar leren kennen, het uitwisselen van informatie over voorzieningen en over specifieke thema's centraal. Voorgesteld wordt dat de gemeenten de bijeenkomsten organiseren maar voor de inhoudelijke voorbereiding een beroep doen op de deelnemende organisaties.

- Overleg over onderlinge afstemming dienstverlening

De andere acties (2f, 3g, 4a, 4b) kunnen het best worden vormgegeven in onderlinge afstemming tussen de mensen die direct contact hebben met de inwoners die het nodig hebben. Hiervoor wordt voorgesteld om dit thema onderdeel te laten uitmaken van afstemmingsoverleggen tussen diverse organisaties.

- Visie op ketensamenwerking

Vanuit de gemeenten zal een heldere visie worden vormgegeven op participatie en de wijze waarop hun burgers benaderd worden voor ondersteuning (4d, 5a, 7a). In navolging van het opstellen van een visie op participatie zal een visie op ketensamenwerking worden geformuleerd.

- Praktische hulpmiddelen

Voor de praktische ondersteuning van organisaties worden enkele acties genoemd om elkaar te informeren over de dienstverlening van de verschillende organisaties die uitvoering geven aan het armoedepact (2b, 3b). Hierbij staat de mogelijke dienstverlening van verschillende organisaties centraal, waar mogelijk uitgesplitst naar doelgroepen (sociale kaart).

Op 17 juni 2009 wordt bekrachtigd dat de kracht van het armoedepact ligt in het vergroten van de onderlinge verbondenheid van instellingen zodat de doelgroep beter kan worden bereikt. Instellingen en hun medewerkers moeten elkaar leren kennen, zodat men elkaar in voorkomende gevallen snel weet te vinden en ook weet welke 'diensten' de verschillende instellingen leveren. Om dit en bovenstaande actiepunten te realiseren is een werkgroep samengesteld bestaande uit:

- Dhr. R. v.d. Most GGD
- Mw. T. van Leeuwen Compaen
- Dhr. P. Niessen FNV
- Mw. H. de Vries Acantus

- Mw. F. Haverkamp Noorderpoort College
- Dhr. A. Boer Voedselbank
- Dhr. A. Oldenburger Humanitas
- Dhr. H. Becherer Meander
- Mw. B. Beugels Gemeente Veendam

Afgesproken wordt dat de lead (procesbegeleiding) voor deze werkgroep bij de gemeenten ligt. De procesbegeleider draagt zorg voor de terugkoppeling richting de wethouders.

De eerste actie van de werkgroep zal bestaan uit een inventarisatie van de huidige samenwerkingsverbanden (doel, betrokken partijen, frequentie en regionale schaal). De eerste netwerk/studiebijeenkomst voor de deelnemers van het armoedepact vindt plaats in oktober 2009.

Wat	Wie	Wanneer
Inventarisatie huidige samenwerkingsverbanden (doel, betrokken partijen, frequentie en regionale schaal)	Wergroep	Aug-okt 2009
Organiseren netwerk/studiebijeenkomsten	Gemeenten + deelnemende organisaties	Structureel 2 x per jaar (start okt 2009)
Invoeren (of anders vormgeven) afstemmingsoverleg	Gemeenten + deelnemende organisaties	Structureel (periodiek uitvoerings-overleg)
Opstellen visie op ketensamenwerking in het kader van participatie als onderdeel van een gemeentelijke of intergemeentelijke visie op participatie.	Gemeenten	jun-dec 2009
Opstellen sociale kaart	Wergroep	aug-dec 2009

C. Organisatie juridische waarborg voor samenwerking

Een aantal acties uit het armoedepact betreft de ontschotting van werkzaamheden van gemeenten en organisaties in het belang van armoedebestrijding. Dit betreft de volgende acties:

- Eigen organisatieprotocollen voor uitvoerders beoordelen op beperkingen voor uitvoerend medewerkers om handelend op te treden bij signalen (1a).
- Gezamenlijk protocol opstellen zodat uitvoerders handelend kunnen optreden bij signalen en waarin de verantwoordelijkheid duidelijk is geregeld (1b).
- Opstellen privacyovereenkomst in het kader van armoedebestrijding waarbij uitvoerend medewerkers in staat worden gesteld om relevante informatie met elkaar te delen teneinde inwoners te ondersteunen bij het verbeteren van hun financiële en sociale positie (1c).
- Opstellen heldere registratie- en verwijzindex (1d).
- Tegengaan van niet-gebruik door afspraken te maken op welke wijze de organisaties meer achter de voordeur bij de klant kunnen komen (7b).

Werkwijze

De genoemde activiteiten zijn vooral gericht op het organiseren van een (juridische) waarborg om de samenwerking tussen de organisaties te kunnen vormgeven. Op 17 juni 2009 is afgesproken dat voor het vormgeven aan bovenstaande acties een praktische werkwijze wordt gehanteerd. Algemene mening is dat privacy-wetgeving een integrale benadering en aanpak niet in de weg mogen staan.

Afgesproken wordt dat de gemeenten het initiatief nemen om de instellingen te vragen tegen welke problemen uitvoerenden aanlopen als het gaat om armoede en armoedebestrijding. Daarbij zal ook gekeken worden naar protocollen die instellingen hiervoor nu hanteren. Hier zal door een jurist naar gekeken worden en op die manier zal een soort Q&A overzicht ontstaan waar iedereen informatie uit kan halen. Aandachtspunten voor dit Q&A overzicht kunnen zijn:

- De wijze waarop wordt omgegaan met privacygevoelige informatie;
- De wijze waarop wordt omgegaan met signalen die uitvoerend medewerkers binnenkrijgen;
- De wijze waarop de registratie plaatsvindt van de signalen;
- Afspraken over de verdeling van onderlinge verantwoordelijkheden inclusief de wijze waarop en naar wie verwijzingen plaatsvinden en de wijze waarop organisaties meer achter de voordeur bij de klant kunnen komen.

Wat	Wie	Wanneer
Inventarisatie knelpunten uitvoerenden bij armoedebestrijding	Gemeenten	Aug 2009
In kaart brengen knelpunten binnen de eigen organisaties en terugkoppelen richting gemeenten	Deelnemende organisaties	Aug-sept 2009
Opstellen Q&A overzicht nav inventarisatie	Gemeenten	Sept-okt 2009
Indien nodig bespreken en/of aanpassen organisatieprotocollen	Gemeenten + deelnemende organisaties	Continu

D. Schriftelijke en mondelinge informatievoorziening voor inwoners

In het armoedepact blijkt dat er behoefte is aan schriftelijke informatie over mogelijke financiële voorzieningen en begrijpelijke, eenvoudige formulieren voor financiële ondersteuning. Daarnaast bestaat behoefte aan een gestructureerde manier om informatie aan te bieden aan inwoners en jongeren in het bijzonder.

Schriftelijke informatie

- Vanuit de gemeenten zal een heldere folder worden verspreid onder organisaties waarin de mogelijke financiële voorzieningen kenbaar worden gemaakt (2c)
- Formulieren voor financiële ondersteuning beoordelen op begrijpelijkheid en eenvoud (2d)

Mondelinge informatieoverdracht

- Trainingen/cursussen opzetten voor inwoners met een laag inkomen of uitkering over het omgaan met geld en het maken van keuzes bij investeringen (consumptiegedrag, leningen beperken) (3a)
- Apart lespakket voor basisscholen en voortgezet onderwijs opzetten (4c)
- Voorlichting geven op scholen over omgaan met geld en het maken van keuzes (6a)
- Inzetten ervaringsdeskundigen als minimavorlichters (6b)
- Zorgen dat informatie ook voor jongeren toegankelijk is (6c)

Werkwijze

- Schriftelijke informatie

In april 2009 hebben de gemeenten een brochure "voorzieningen voor de minima" verspreid waarin de mogelijke financiële voorzieningen kenbaar zijn gemaakt. Hiermee is al voldaan aan een van de hierboven genoemde acties. Daarnaast zal binnen de gemeenten een beoordeling van de formulieren plaatsvinden. De gemeenten zullen hierbij vertegenwoordigers van de inwoners die het nodig hebben betrekken (cliëntenraad).

- Mondelinge informatieoverdracht

Om inwoners en jongeren in het bijzonder, te leren om met geld om te gaan zijn al diverse initiatieven genomen. Zo leiden de gemeenten in 2009 een aantal minima-voorlichters op en wordt gedacht om de website 'geldkompas' in voeren voor Bellingwedde, Pekela en Veendam. Ook beschikken enkele organisaties als het Noorderpoortcollege en de VKB al over trainingen over omgaan met geld. Deze informatie zal via de website verspreid worden zodat inwoners en organisaties weten waar zij daarvoor terecht kunnen.

Wat	Wie	Wanneer
Opzetten en verspreiden folder	Gemeenten	Apr 2009
Beoordeling en aanpassing aanvraagformulieren	Gemeenten iom cliëntenraad	Aug-dec 2009
Opzetten website 'geldkompas' voor Bellingwedde, Pekela en Veendam.	Gemeenten	Aug-dec 2009
Aanleveren informatie over mogelijkheden eigen organisatie	deelnemende organisaties	Aug-dec 2009

Bijlage Overzicht thema's en acties armoedepact

1. *Zich uit te spreken voor ontschotting van hun werkzaamheden in het belang van armoedebestrijding.*
 - a. Eigen organisatieprotocollen voor uitvoerders beoordelen op beperkingen voor uitvoerend medewerkers om handelend op te treden bij signalen.
 - b. Gezamenlijk protocol opstellen zodat uitvoerders handelend kunnen optreden bij signalen en waarin de verantwoordelijkheid duidelijk is geregeld.
 - c. Opstellen privacyovereenkomst in het kader van armoedebestrijding waarbij uitvoerend medewerkers in staat worden gesteld om relevante informatie met elkaar te delen teneinde inwoners te ondersteunen bij het verbeteren van hun financiële en sociale positie.
 - d. Opstellen heldere registratie- en verwijzindex.

2. *De mogelijkheden voor financiële en maatschappelijke ondersteuning beter onder de aandacht te brengen.*
 - a. Twee maal per jaar een netwerkbijeenkomst te organiseren zodat vertegenwoordigers van organisaties elkaar beter leren kennen en elkaar informeren over de concrete mogelijkheden van hun organisatie om de armoede in de regio te bestrijden.
 - b. Ontwikkeling van een (actuele) sociale kaart waarin de mogelijkheden in de regio zijn opgenomen om financiële en maatschappelijke armoede te bestrijden.
 - c. Vanuit de gemeenten zal een heldere folder worden verspreid onder organisaties waarin de mogelijke financiële voorzieningen kenbaar worden gemaakt.
 - d. Formulieren voor financiële ondersteuning beoordelen op begrijpelijkheid en eenvoud.
 - e. Opstellen gemeentelijk participatiebeleid en uitvoeringsprogramma om verbinding te leggen tussen de mogelijkheden vanuit de Wet Participatiebudget en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.
 - f. Zoeken naar onorthodoxe manieren om participatie te bevorderen. Denk aan betrekken van schooljeugd bij het verstrekken van voedselpakketten.

3. *Doelgroepen in kaart te brengen teneinde het gebruik van voorzieningen uit te breiden;*
 - a. Trainingen/cursussen opzetten voor inwoners met een laag inkomen of uitkering over het omgaan met geld en het maken van keuzes bij investeringen (consumptiegedrag, leningen beperken).
 - b. In kaart brengen van organisaties waar inwoners met lichamelijke klachten terecht kunnen.
 - c. Voorzieningen bieden voor gezinnen met kinderen met gezondheidsrisico's.
 - d. Laagdrempelige voorzieningen bieden voor laaggeletterden.
 - e. Voorzieningen en activiteiten richten op jongere senioren (55 tot 70 jaar) met een laag inkomen.
 - f. Voorzieningen en activiteiten richten op kleine zelfstandigen.
 - g. Manieren zoeken en instellen om de 'gelatenheid' van inwoners met armoede te doorbreken.

4. *Vroegtijdig gevolg te geven aan signalen over armoede bij individuen en huishoudens;*

- a. Vanuit elke organisatie mensen stimuleren te zoeken naar werk, vrijwilligerswerk of sociale participatie en hen hiervoor te wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente.
 - b. Scholen een duidelijke signalerende functie geven als vindplaats voor financiële en sociale armoede.
 - c. Apart lespakket voor basisscholen en voortgezet onderwijs opzetten.
 - d. Intake en ondersteuning vanuit uitvoeringsorganisaties meer richten op participatie van inwoners vanuit een gezamenlijk perspectief.
5. *Sociale uitsluiting te voorkomen en maatschappelijke participatie te stimuleren door mensen te ondersteunen richting werk, vrijwilligerswerk of sociale participatie;*
- a. Vormgeven aan een intensievere samenwerking rondom armoedebestrijding met als gezamenlijk doel het stimuleren van werk en waar nodig maatschappelijke participatie.
 - b. Gezamenlijke studiebijeenkomsten voor professionals zodat ook uitvoerders met een bredere blik naar klanten kunnen kijken en weten waar zij terecht kunnen. Denk aan bijeenkomsten over laaggeletterdheid, gezondheidsrisico's bij armoede, financiële mogelijkheden.
6. *Patronen van armoede binnen meerdere generaties uit hetzelfde huishouden te doorbreken;*
- a. Voorlichting geven op scholen over omgaan met geld en het maken van keuzes.
 - b. Inzetten ervaringsdeskundigen als minimavorlichters.
 - c. Zorgen dat informatie ook voor jongeren toegankelijk is.
7. *Vorm te geven aan gemeentespecifieke thema's, onder andere:*
- a. Zorgdragen voor een goede keten rond armoedebestrijding met per klant één duidelijk aanspreekpunt en waarnodig een warme overdracht naar de meer gespecialiseerde organisaties.
 - b. Tegengaan van niet-gebruik door afspraken te maken op welke wijze de organisaties meer achter de voordeur bij de klant kunnen komen;